

Problemy z realizacji programów ochrony powietrza i propozycje zmian prawnych i rozwiązań w zakresie niskiej emisji

Piotr Łyczko

Departament Środowiska

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego

Program ochrony powietrza dla województwa małopolskiego

- ➡ Pierwszy Program ochrony powietrza dla województwa małopolskiego został przyjęty 21 grudnia 2009 r.
- ➡ 30 września 2013 r. przyjęta została aktualizacja Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego,
- ➡ W ramach realizacji Programu, 25 listopada 2013 r. przyjęta została uchwała określająca rodzaje paliw dopuszczonych do stosowania w Krakowie,
- ➡ Efektywna realizacja Programu ochrony powietrza wymaga wprowadzenia szeregu zmian prawnych ułatwiających prowadzenie działań naprawczych oraz egzekwowanie jego zapisów.

Główne problemy

- ✘ Stosowanie w gospodarstwach indywidualnych złej jakości paliw – mułków i miałów węglowych o niskiej kaloryczności, dużej zawartości popiołu i siarki,
- ✘ Wykorzystywanie kotłów zasypowych o niskiej sprawności i wysokiej emisji zanieczyszczeń, w których łatwo można spalić też odpady,
- ✘ Stosowanie paliw ekologicznych oraz ogrzewania sieciowego jest dla mieszkańców droższe od stosowania węgla, zwłaszcza węgla niskiej jakości,
- ✘ Brak mechanizmów zobowiązania mieszkańców do wymiany źródeł ogrzewania na ekologiczne, możliwe jest jedynie zachęcanie poprzez dopłaty,
- ✘ Brak możliwości ograniczania ruchu samochodowego w oparciu o poziom emisji zanieczyszczeń z pojazdów,

Główne propozycje zmian prawnych

- ✓ Wymagania dla jakości paliw dopuszczonych do sprzedaży
- ✓ Wymagania dla parametrów urządzeń grzewczych dopuszczonych do stosowania
- ✓ Możliwość lokalnego zaostrzenia wymagań dla urządzeń grzewczych
- ✓ Możliwość kompensacji emisji z instalacji poprzez likwidację niskiej emisji
- ✓ Możliwość wdrożenia stref ograniczonej emisji komunikacyjnej

Jakość paliw dopuszczonych do sprzedaży

- ➔ Przed 2004 r. obowiązywała w Polsce norma dla jakości sprzedawanego węgla, natomiast obecnie brak żadnych uregulowań w tym zakresie – powszechnie sprzedawane są muły i miały węglowe oraz węgiel brunatny,
- ➔ Konieczne jest uwzględnienie w ustawie o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw oraz rozporządzeniach wykonawczych minimalnych parametrów jakościowych paliw stałych dopuszczonych do sprzedaży odbiorcom indywidualnym (zmiana art. 2, 3, 15, 19, 29, 30b, 31 ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw),
- ➔ Dystrybucja paliw stałych powinna być objęta podobną kontrolą Inspekcji Handlowej jak dystrybucja paliw płynnych; należy również uwzględnić możliwość kontroli przez służby kominiarskie jakości paliw stosowanych przez mieszkańców.

Parametry kotłów dopuszczonych do stosowania

- ➔ Obecnie nie obowiązują żadne normy w zakresie emisji zanieczyszczeń z małych kotłów grzewczych – stosowane są urządzenia o niskiej sprawności, umożliwiające spalanie odpadów i powodujące wysoką emisję pyłów, benzo(a)pirenu i innych zanieczyszczeń,
- ➔ Konieczne jest wskazanie w ustawie Prawo budowlane i rozporządzeniu wykonawczym stopniowo zaostrzonych wymagań w zakresie emisji zanieczyszczeń z urządzeń grzewczych; emisja zanieczyszczeń z indywidualnych kotłów powinna podlegać okresowej kontroli służb kominiarskich (zmiana art. 34, 35, 57, 62 ustawy Prawo budowlane),
- ➔ Normy emisji dla małych urządzeń grzewczych wraz z systemem kontroli przez służby kominiarskie obowiązują m.in. w Niemczech i Austrii a Komisja Europejska pracuje nad rozporządzeniem do tzw. dyrektywy Ecodesign określającym normy emisji dla urządzeń grzewczych dopuszczonych do sprzedaży na rynku wspólnotowym.

Możliwość lokalnego zaostrzenia wymagań dla urządzeń grzewczych

- ➔ 25 listopada 2013 r. przyjęta została uchwała Sejmiku WM określająca rodzaje paliw dopuszczonych do stosowania na obszarze Krakowa, ale podobne rozwiązania nie mogą być zastosowane na innych obszarach ze względu na brak dobrze rozwiniętej infrastruktury ciepłowniczej i gazowej stanowiącej alternatywę dla paliw stałych,
- ➔ Zmiana art. 96 ustawy Prawo ochrony środowiska powinna umożliwić sejmikowi województwa określenie na obszarach o szczególnych uwarunkowaniach, parametrów emisji z urządzeń grzewczych dopuszczonych do stosowania,
- ➔ Dodatkowo konieczna jest zmiana rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych, by strażnicy miejscy mogli nakładać mandaty za brak przestrzegania uchwały określającej paliwa dopuszczone do stosowania w Krakowie.

Kompensacja emisji z instalacji poprzez likwidację niskiej emisji

- ➔ Obecnie firmy, które chcą uruchomić nowe instalacje przemysłowe na obszarach złej jakości powietrza muszą porozumieć się z inną firmą na tym obszarze, która zobowiąże się do odpowiedniej redukcji swojej emisji zanieczyszczeń do powietrza,
- ➔ Proponuje się, by firmy w ramach kompensacji miały możliwość zredukowania emisji pochodzącej z indywidualnych kotłów grzewczych (zmiana w art. 225-229 ustawy Prawo ochrony środowiska).
- ➔ Rozwiązanie to dla firm będzie tańsze a dla środowiska przyniesie większy efekt poprawy jakości powietrza, gdyż wpływ indywidualnych źródeł na stężenia zanieczyszczeń jest dużo bardziej znaczący niż wpływ emisji przemysłowej.

Pozostałe propozycje (1)

- ➔ Obowiązek wskazywania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i w decyzjach o ustaleniu warunków zabudowy i zagospodarowania terenu, wymagań dla ogrzewania budynków,
- ➔ Obowiązek uchwalenia mpzp dla obszaru przekroczeń poziomów dopuszczalnych zanieczyszczeń powietrza,
- ➔ Priorytet wykorzystania sieci ciepłowniczej, w przypadku gdy jest dostępna i zapewnia wyższą efektywność energetyczną niż źródło indywidualne,
- ➔ Obowiązek zamieszczania informacji o sposobie ogrzewania obiektu w części opisowej projektu budowlanego oraz w zawiadomieniu o zakończeniu budowy,

Pozostałe propozycje (2)

- ➔ Uzależnienie wysokości akcyzy na paliwa od jakości paliwa oraz rodzaju odbiorcy w taki sposób, by paliwa ekologiczne były tańsze dla odbiorców indywidualnych a spalanie paliw złej jakości było opłacalne tylko w instalacjach przemysłowych,
- ➔ Obowiązek przygotowywania planów energetycznych na szczeblu województwa oraz środki nadzoru terminowego przygotowania gminnych założeń do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
- ➔ Jednoznaczne wskazanie odpowiedzialności gminy w zakresie ograniczenia emisji pochodzącej z sektora komunalnego i transportu,
- ➔ Wprowadzenie możliwości udzielenia dotacji z budżetu gminy po wymianie ogrzewania.

Pozytywne skutki gospodarcze proponowanych zmian prawnych (1)

- ✓ Wykorzystanie lokalnych zasobów paliw – węgla kamiennego i biomasy w sposób przyjazny dla środowiska, dzięki czemu paliwa te będą mogły pozostać podstawowym źródłem ogrzewania indywidualnego,
- ✓ Ożywienie branży producentów kotłów na paliwa stałe i pobudzenie do innowacji, dzięki czemu polskie kotły będą konkurencyjne na rynku europejskim,
- ✓ Ograniczenie importu złej jakości węgla kamiennego i węgla brunatnego,
- ✓ Umożliwienie rozwoju firm na obszarach, gdzie brak innych instalacji do skompensowania emisji,
- ✓ Bardziej efektywne wykorzystanie środków finansowych z firm, które muszą przeprowadzić postępowanie kompensacyjne,

Pozytywne skutki gospodarcze proponowanych zmian prawnych (2)

- ✓ Zwiększenie atrakcyjności turystycznej południowej Polski, gdyż obecnie zła jakość powietrza zniechęca coraz więcej osób do odwiedzania zimą polskich miejscowości w górach,
- ✓ Uniknięcie kar ze strony Komisji Europejskiej za naruszenie przepisów unijnych w zakresie dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń powietrza; przewidywana wysokość kar może wynieść 0,3-4 mln euro dziennie,
- ✓ Zmniejszenie narażenia mieszkańców na czynniki wpływające na rozwój chorób układu oddechowego i układu krążenia; oszczędności wynikające z ograniczenia kosztów chorób i umieralności przypisywanych występowaniu pyłów dla Polski szacowane są na 6-16 mld euro.

Dziękuję!

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Departament Środowiska
ul. Raławicka 56, 30-017 Kraków

sr.sekretariat@umwm.pl

facebook.com/ZielonaMalopolska

google.com/+ZielonaMalopolska

Małopolska
w zdrowej atmosferze